

MIKOVICZ LÁSZLÓ

HOMÍLIA..*Lk 1,26-38 Köszöntés*

Egy irodalmi szépségű evangéliumi részt hallottunk és nem is csodálkozhatunk azon, hogy a festők, írók, a filmrendezők kedvelik is ezt a megható szentírási eseményt. Született is számos alkotás és persze mindenki a saját teológiai elgondolása alapján ábrázolja Máriát, Gábor angyalt és az egész történetet. Egy kis háttér ismerettel kezdjük az elmélkedésünket, talán inkább felelevenítve azt, amit már többször hallhattunk a templomban vagy olvastunk róla.

Az ünnep kialakulásában fontos szerepet játszott Jakab ősevangéliuma, amely azt hirdeti, hogy a világ teremtése, Jézus fogantatása és kereszthalála ugyanazon a napon, március 25-én történt. Az ünnep napját úgy számolták ki, hogy Jézus születésének ünnepnapjától, december 25-től visszszámoltak kilenc hónapot, és így március 25-e jött ki. 624 óta van tudomásunk Jézus fogantatásának ünnepléséről. 692-ben a trullai zsinat helyesnek ítélte ünneplését. Azonban az Istenanya dogmáját jóval korábban, 431-ben az efezusi zsinaton mondták ki komoly viták után. A magyar vallási kultúrát is meghatározta és Gyümölcsoltó Boldogasszonynak nevezték el Jézus fogantatásának ünnepét.

Magyar elnevezése onnan ered, hogy a fák oltását ezekben a napokban szokták végezni a gazdák. Gyümölcsoltó Boldogasszony ez a nap, a legszélesebb értelemben vett termékenység ünnepe. Keresztény ünnep, de a gyökerei igen messzire nyúlnak. Ősi hitvilágunkban tetten érhető az istenanya, akinek neve Boldogasszony vagy Boldoganya, s gabonával, gyümölcsel ábrázolják. A székelyek és a csángók Babba Máriához fohászkodna, akinek lába alatt a hold és feje felett a tizenkét csillagból álló koszorú található. Röviden ennyit lehetne mondani az ünnep kialakulásáról, a magyar vonatkozásáról és most próbáljunk üzeneteket kiolvasni az evangéliumi részből, hiszen ez lehet igazán hasznos számunkra.

Mária személyét állítja az evangélista a középpontba. Egy olyan zsidó leányt ismerhetünk meg benne, aki az élete rendkívüli eseménye kapcsán kinyilvánítja a feltétlen bizalmát a szerető Atya irányába. Jézus tanításának is ez az egyik legfontosabb tartalma: bízni a szeretet istenében, mégpedig feltételek szabása nélkül. A bízni vagy "hinni" fogalom tehát Jézusi értelemben azt jelenti, hogy feltétel nélkül és következetesen rábízunk magunkat Istenre. Feltétlenül bízunk Isten jóságában, ami gyakorlatilag abban mutatkozik meg, hogy belebocsátkozunk a feltétlen és ellenszolgáltatást nem váró jóság kalandjába. Ezt láthatjuk Mária esetében is. Ez a bizalom tehát egy belső, látszólag passzív döntés, amelyből azonban az élet minden pillanatát és mozzanatát átfogó, hallatlan aktivitás fakad. Beleértve az Isten igazságainak keresését, a szociális érzékenység kifejlesztését, a szolgálatkészség erősítését, a békességre törekvést és mindezekről való értelmes beszédet, az igehirdetést is. Jelszerű étellel pedig tanúskodva mindezekről.

Azt mondhatná valaki: Szép, szép ez a bizalom - de mi az alapja? Hiszen Istent (létét és jóságát) sem értelemmel bizonyítani, sem fizikailag megtapasztalni nem lehet. A beléje vetett feltétlen bizalom nem ugyanolyan gyerekes magatartás-e tehát, mint a "vakhit"? Azt mondhatjuk, hogy nem, mert Isten létére és jóságára logikus észérvekkel következtethetünk (ami még egymagában nem jelent bizonyítékokat): -- utal rá a világban tapasztalható rend, szépség, jóság (bár van rendtelenség, csúnyaság és szenvedés is); -- Isten létére és jóságára utal legbenső intuíciónk, megérzésünk (bár nem egyszer utalhat éppen az ellenkezőjére is).

Ennélfogva értelmes és megalapozott, felnőtt viselkedés feltétlenül bízni benne - még olyankor is, amikor semmi sem szól a bizalom jogosultsága mellett; bár érdekes, hogy Jézus szerint ezt a felnőtt viselkedést leginkább a gyerekektől lehet eltanulni (Mk 10,15 Bizony

mondom nektek, aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy gyermek, nem jut be oda.”).

Az evangélium még egy mondatára reflektálnánk, ami így hangzott: „Íme, az Úr szolgálóleánya: törtéjék velem szavaid szerinti” Az istenbe vetett bizalomnak a gyönyörű megnyilvánulása Mária részéről és valamennyiünk számára példa értékű. Azért komoly feltételei van annak, hogy kimondhasson az ember egy ilyen mélységű mondatot általánosságban. Az egyik feltétele, hogy az ember a szeretet Országá magvalósítására kötelezze el az életét és elmondhassa, hogy teljes mellszélességgel Jézus tanítványa akar lenni. Nem csak vallásos életet kívánok élni, hanem aktív, építő szereplője akarok lenni Isten országának és azon belül az egyházamnak. A világ fiainak észre kell venniük, látniuk kell, hogy az életem erről szól. Ha nem derül ki a törekvésem irány, lehet, hogy a saját készülékben kell keresni a hibát. A másik feltétele – összefügg az elsővel – ismerje Jézus tanítását. Igent mondani csak megismert dologra lehet, csak így van súlya és alapja egyébként pipafüst a kimondott szó. A zsoltáros is hasonlóképpen fogalmaz: „Íme, eljövök, Uram, hogy megtegyem a te akaratodat. „Kívánom a kedves testvéreknek, hogy életük napjait az Isten szeretetének megismerésére szánják és ennek az ismeretnek a birtokában keresse ki-kí a rávonatkozó isteni szándékot, tervet. És ha megtalálta valósítsa is meg, hogy szebb, élhetőbb, emberibb és még inkább szeretettel teli legyen a világunk, vagy annak egy kicsiny zuga, nevezetesen Szendehely, Katalinpuszta, Felsőpetény és Nőtincs.

És, hogy hinni nem is olyan könnyű dolog, és hogy erőfeszítést igényel: azt Ady E. versrészletével illusztrálnám:

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Mert sohse volt úgy rászorulva
Sem élő, sem halott.

Szinte ömölnek tört szívemből
A keserű igék,
Melyek tavaly még holtak voltak,
Cifrázott semmiség.
Most minden-minden imává vált,
Most minden egy husáng,
Mely veri szívem, testem, lelkem
S mely kegyes szomjúság.
Szépség, tisztaság és igazság,
Lekacagott szavak,
Óh, bár haltam volna meg akkor,
Ha lekacagtalak.
Szüzesség, jóság, bölcs derékség,
Óh, jaj, be kellett.
Hiszek Krisztusban, Krisztust várok,
Beteg vagyok, beteg.
Meg-megállok, mint alvajáró
S eszmélni akarok
S szent káprázatokban előttem
Száz titok kavargó.
Minden titok e nagy világon
S az Isten is, ha van
És én vagyok a titkok titka,
Szegény, hajszott magam.
Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, mit áhitok
S mért áhitok? - ez magamnál is,
Óh, jaj, nagyobb titok.

